

Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe: From Common Sense to Evidence-based Policy-making

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security
25. — 27. rujna 2018., Ljubljana, Slovenija

U Ljubljani je od 25. do 27. rujna 2018. godine održana dvanaesta bijenalna konferencija kojoj je cilj okupljanje znanstvenika, istraživača i praktičara iz područja kaznenog pravosuđa i sigurnosti u svrhu promišljanja suvremenih izazova u području kaznenog pravosuđa i sigurnosti. Konferencija potiče prezentiranje novih ideja, teorija, metoda i rezultata istraživanja iz različitih primijenjenih područja koji se odnose na policijski rad, kriminologiju, sigurnosna pitanja i pitanja društvene kontrole.

Tema ovogodišnje konferencije bila je: „Od zdravog razuma do stvaranja politika temeljenih na dokazima“.

U radu konferencije sudjelovali su znanstvenici i praktičari iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Rusije, SAD-a, Slovenije, Srbije, Švicarske, Turske i Velike Britanije, a svoje radove prezentirali su u okviru dviju plenarnih sekcija, 13 sekcija usmenih izlaganja i dvaju okruglih stolova.

Prvog dana konferencije održane su dvije plenarne sekcije. U okviru **prve plenarne sekcije** Klara Kerezsi govorila je o društvima nadzora, s posebnim naglaskom na militarizaciju policije i pluralizaciju policijskog rada. Uglješa Zvekić govorio je o značaju UN-ova programa za održivi razvoj do 2030. godine za policijski rad, Nicholas Lovrich o razlozima nerealiziranog potencijala poboljšanja prakse utemeljene na dokazima, a Gorazd Meško o izazovima kreiranja politike utemeljene na dokazima u kontekstu ograničene racionalnosti.

U okviru **druge plenarne sekcije** Biljana Simenović-Patić govorila je o srpskoj perspektivi medijskog prikazivanja i konstrukciji kriminaliteta, počinitelja i žrtava, Ivan Kleimenov o policijskom i sudskom odgovoru na kriminalitet u Ruskoj Federaciji. Vincenzo Ruggiero predstavio je rezultate istraživačkog projekta o organiziranom kriminalitetu i terorističkim skupinama u Europi, Rajko Kozmelj predstavio je PRA model (*prevent-refer-address*) kao odgovor na problem radikalizacije koja vodi u nasilni ekstremizam.

Prva sekcija usmenih izlaganja odnosila se na policijski integritet u srednjoj i jugoistočnoj Europi. Barbara Prprović, Nikolina Nemeč, Sanja Kutnjak Ivković, Irena Cajner Mraović i Krunoslav Borovec predstavili su rezultate istraživanja usporedbe javnog mnijenja o policijskom integritetu sa stavovima policijskih službenika. Branko Lobnikar, Gorazd Meško i Kaja Prislan prikazali su rezultate istraživanja utjecaja edukacije policijskih službenika o radu policije u zajednici (*community policing*) na percepciju policijskih službenika o neetičnom ponašanju policijskih službenika. Marko Prpić, Sanja Kutnjak Ivković, Irena Cajner Mraović i Vladimir Božović prezentirali su rezultate istraživanja o postojanju u zastupljenosti zakona šutnje među policijskim službenicima u Hrvatskoj i Srbiji, a

Darko Datzer, Eldan Mujanović i Sanja Kutnjak Ivković prikazali su rezultate istraživanja primjerenog sankcioniranja neetičnog ponašanja policijskih službenika u Bosni i Hercegovini.

Druga sekcija bavila se pitanjima policijskog postupanja. U okviru te sekcije Džemal Durić i Robert Šumi predstavili su pregled razvoja vodstva u slovenskoj policiji od 2008. do 2018. godine i razvojni plan za razdoblje od 2018. do 2023. godine; Marija Lučić-Ćatić, Dina Bajraktarević Pajević i Elmedin Muratbegović predstavili su rezultate istraživanja stavova policijskih službenika prema zločinu iz mržnje prema gej muškarcima i lezbijkama u Bosni i Hercegovini, a Irma Kovčo Vukadin i Kristina Mikulčić prezentirale su rezultate istraživanja rodni razlika u percepciji i atribuiranju odgovornosti za neželjeni spolni odnos.

Treća sekcija bila je posvećena pitanjima kažnjavanja. Marija Milenovska predstavila je analizu iskoristivosti istraživanja u zatvorskoj sigurnosnoj politici u Makedoniji; Rok Hacin, Chuck Fields i Gorazd Meško predstavili su rezultate istraživanja percepcije zatvorskog osoblja i zatvorenika o legitimnosti rada zatvorskog osoblja, a Katerina Krstevska Savovska analizirala je pitanje određivanja vrste i mjere sankcija u svjetlu prijedloga promjena makedonskog Kaznenog zakona.

Četvrta sekcija bavila se policijskim postupanjem u srednjoj i jugoistočnoj Europi. Vince Vari analizirao je pitanje mjerenja učinkovitosti rada policije u Mađarskoj, Saša Mijalković, Dragana Cvorović i Veljko Turanjanin analizirali su policijsko lišavanje slobode u Srbiji, Dragana Spasić i Branislav Simonović predstavili su rezultate istraživanja percepcije policijskog rada u zajednici među policijskim službenicima i edukatorima u Srbiji i Bosni i Hercegovini, dok su Irena Cajner Mraović, Ksenija Butorac, Branko Lobnikar i Mislav Stjepan Žebec predstavili rezultate istraživanja kvalitete kontakata među policijom i građanima te povezanosti kvalitete kontakata s percepcijom kriminaliteta i strahom od kriminala kod građana.

U okviru **pete sekcije** koja se bavila organiziranim kriminalitetom i korupcijom, Jasna Fedran, Brano Ažman, Matevž Bren i Bojan Dobovšek analizirali su značaj organizacijskog integriteta kao zaštitnog čimbenika za korupciju, a Anita Dremel i Renato Matić analizirali su ulogu korupcije u blokiranju demokratizacije i razvoja. Svetlana Nikoloska, Marina Malis-Sazdovska i Marija Gjosheva analizirale su kazneno-pravne aspekte kaznenih djela s elementima podmićivanja u Kaznenom zakonu Makedonije, Zoran Skakavac analizirao je specifične kriminalne skupine koje su fokusirane na krađu skupocjena nakita u velikim svjetskim gradovima (Pink Panther), a Vanda Božić i Željko Nikač dali su pregled trgovanja ljudima u svrhu seksualnog iskorištavanja u Hrvatskoj i u Srbiji.

Šesta sekcija bavila se zakonskim pitanjima, a u okviru te sekcije izlagali su Aleksandar Ivanović, Branko Munižaba i Radomir Munižaba koji su analizirali probleme vezane uz materijalne dokaze u Srbiji, a Laura Stanila dala je kritički prikaz kaznenog zakona kao izvora nasilja u smislu simboličkog nasilja. Katja Rejec Longar, Katja Đugman Stubbs i Branko Lobnikar analizirali su učinkovitost instituta povrata imovine u slovenskom zakonodavstvu, Maja Modic, Martin Muženić i Bojan Tičar prikazali su komparativnu analizu zakonske regulacije vezane za oružje u Sloveniji, Italiji i Hrvatskoj, a Kristina Pavli i Miha Dvojmoč analizirale su EU direktivu o zaštiti osobnih podataka te zaštitu osobnih podataka kada se njima koristi policija ili tijela kaznenog prava u kontekstu promjena nacionalnog zakonodavstva u Sloveniji.

Sedma sekcija bavila se pitanjima nacionalne sigurnosti i terorizma. Tako su Saše Gerasimovski, Marjan Nikolovski i Marjan Gjurovski analizirali procjenu sigurnosnih rizika i sigurnosnu politiku u Makedoniji, Josip Pavliček, Adriana Vicenca Padovan i Marija Pijaca prikazali su rezultate fenomenološkog istraživanja kaznenih djela kao najozbiljnijih oblika prijetnje sigurnosti u hrvatskim lukama, u marinama, a Mile Šikman i Velibor Lalić rezultate istraživanja stavova stručnjaka o stavovima o strahu javnosti od terorizma. Haris Hilalović i Edina Bećirević analizirali su probleme državnih odvjetnika u Bosni i Hercegovini u procesuiranju stranih boraca, a Jan Bren i Tomaš Zeman usporedili su zakonodavne promjene u suzbijanju terorizma u odabranim europskim državama.

Osma sekcija imala je naziv „Kriminalitet, analiza kriminaliteta i percepcija kriminaliteta“. O mapiranju kriminaliteta u Bosni i Hercegovini na primjeru općine Stari Grad u Sarajevu govorili su Muhamed Budimlić, Muamer Kavazović, Predrag Puharić i Sandra Kobajica. Milan Klisarić i Milorad Bejatović predstavili su rezultate kvalitativnog istraživanja suvremenih metodoloških koncepata strateške procjene kriminaliteta u Srbiji, Snežana Mojsoska i Nikola Dujovski analizirali su pojam ekonomske sigurnosti, a Katja Eman, Branko Lobnikar, Anton Petrovskiy i Gorazd Meško prikazali su rezultate komparativnog istraživanja percepcije sigurnosti kao čimbenik u odabiru turističke destinacije u Portorožu (Slovenija) i Gelendzhiku (Rusija).

Deveta sekcija bavila se zakonskim pitanjima. Mojca Rep analizirala je ključne aspekte učinkovitosti slovenskog sudstva, a Sophie Kerbacher, Michael Pfeifer, Simone Leski i Reingard Riener-Hofer predstavili su projekt „JUSTeU“ koji ima cilj uspostaviti minimalne standarde za klinička forenzička ispitivanja u Europi. Milan Počuča i Jelena Matijašević-Obradović analizirali su značaj prikupljanja dokaza u procesuiranju kaznenih djela iz područja ekonomskog kriminaliteta u Srbiji, a Arseniy Bimbinov i Rok Hacin analizirali su kvalitetu norma ruskoga kaznenog zakona o odgovornosti za seksualni napad.

U okviru **desete sekcije** analizirana su pitanja iz područja privatne i korporacijske sigurnosti. Darko Prašiček predstavio je nacrt istraživanja usluga iz sektora privatne sigurnosti kao dijela potencijalne sigurnosne zajednice u Sloveniji, a Tatjana Georginova o politici za uspješno ostvarenje korporativne sigurnosti. Vesna Trajkovska, Sađe Gerasimoski i Snežana Nikodinovska-Štefanovska analizirali su makedonske prijevode engleskih pojmova koji se odnose na privatnu sigurnost, a Christian i Jozsef Bacsardi predstavili su rezultate istraživanja funkcije i javnog imidža mađarskih policijskih službi na razini lokalne uprave.

Jedanaesta sekcija bavila se pitanjima sigurnosti. Janez Juvan, Bojan Dobovšek i Andrej Sotlar analizirali su uključenost međunarodne zajednice na Zapadnom Balkanu u kontekstu EU integracijskih procesa, a Silvo Grčar analizirao je mirovne vojne aktivnosti i njihov negativni učinak na okoliš u kontekstu „zelene kriminologije“. Katja Prislán, Albert Černigoj i Branko Lobnikar predstavili su preliminarne rezultate istraživanja percepcije učinkovitosti različitih institucija uključenih u (de)radikalizacijski proces, Matija Frčko i Davor Solomun analizirali su aspekt unutarnje sigurnosti i praktičnu primjenu EU strateškoga i regulatornog okvira u području migracija i azila, a Samo Tomažič, Bojan Dobovšek i Igor Bernik prikazali su potrebne i lako primjenjive kibernetičke zaštitne mjere u nuklearnom sektoru.

U okviru **dvanaeste sekcije** obrađivane su teme kriminaliteta i prevencije kriminaliteta. Andreja Rožnik i Gorazd Meško analizirali su elektronički i električni otpad kao transnacionalnu okolišnu

štetu i kriminal, Yulia Sokol prikazala je obilježja prevencije kriminaliteta u slučaju maloljetnih multi-recidivista, Vasilii Tirranen govorio je o kriptovirusnoj iznudi kao globalnom problemu kibernetičke sigurnosti, a Boštjak Slak, Eva Bertok i Danijela Frangež govorili su o primjeni ABA pristupa (*Asset-Based Approach*) u osnaživanju osoba koje su doživjele traumatski događaj.

Posljednja, **trinaesta sekcija** bila je posvećena kriminalističkom istraživanju. U okviru te sekcije Huesyin Batman govorio je o istražnom intervjuiranju djece u Turskoj, Igor Areh i Benjamin Flander analizirali su regulaciju ispitivanja osumnjičenika u slovenskom Ustavu i Zakonu o kaznenom postupku i postupanju policije, a Aleksandar Ivanović govorio je o postupanju s digitalnim dokazima u predmetima kompjutorskog kriminaliteta.

Prvi okrugli stol bavio se kriminološkim, viktimološkim i preventivnim aspektima sigurnosti korisnika kibernetičkog prostora, a **drugi** glavnom temom konferencije — od zdravog razuma do stvaranja politika temeljenih na dokazima.

Konferencija je poslužila kao vrijedan forum za razmjenu ideja znanstvenika i stručnjaka koji se bave pitanjima suvremenog kaznenog pravosuđa i sigurnosti.

Knjiga sažetaka dostupna je na poveznici: <http://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/354>, a zbornik radova na: <https://www.fvv.um.si/conf2018/authors.html>.

Pripremila:
Prof. dr. sc. Irma Kovčo Vukadin